

Lidová architektura

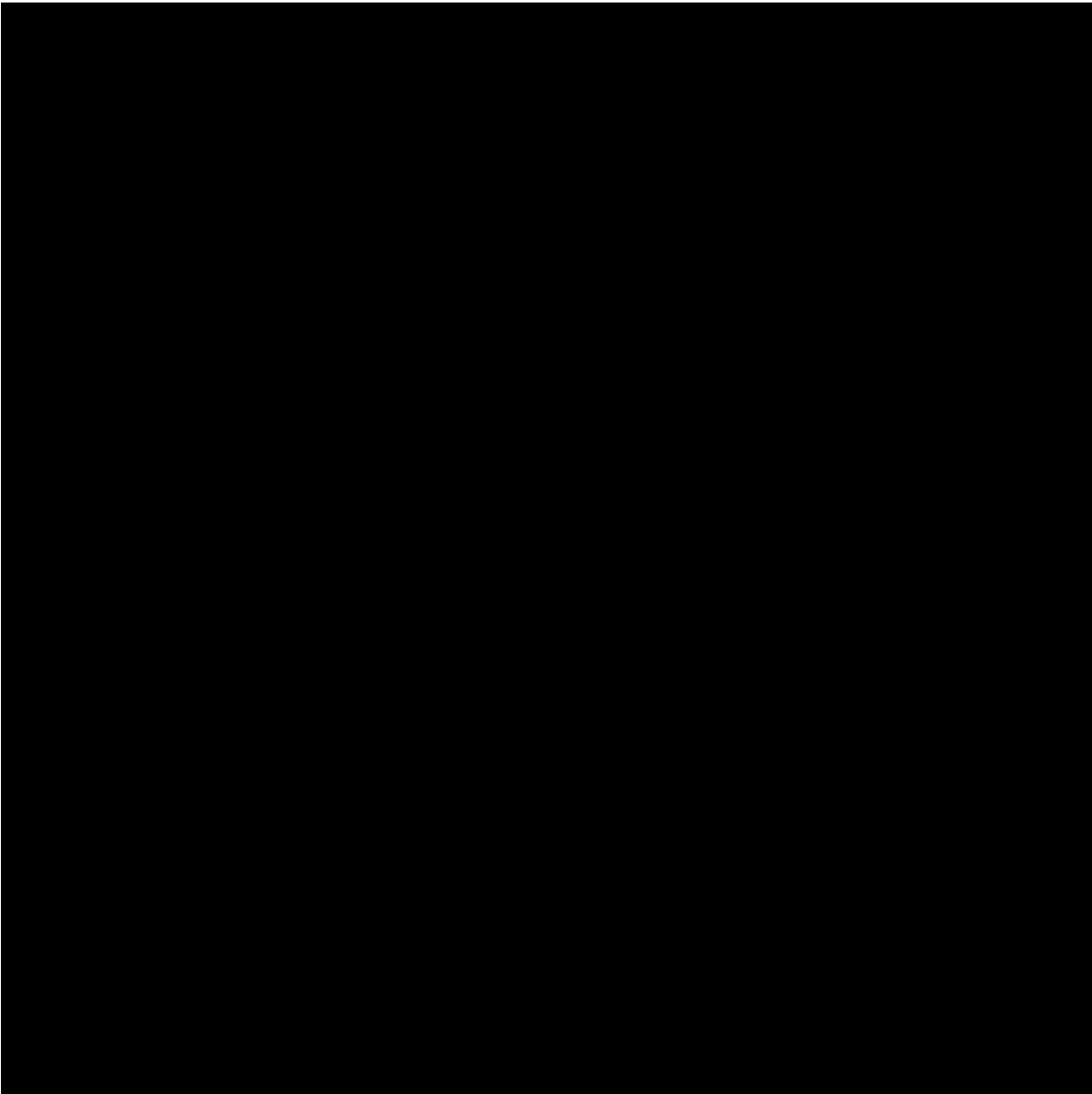
Podstávkový dům v Jetřichovicích - foto J. Laštůvka

Ještě dnes můžeme v oblasti Českého Švýcarska i celého Šluknovského výběžku vidět zachovalé staré obytné domy, mlýny, pily, školy, stodoly a mnoho dalších objektů, které jsou unikátním svědectvím osídlení tohoto regionu. Jedinečnost této zástavby byla oceněna nejen vyhlášením vesnické památkové zóny ve Vysoké Lípě, Kamenické Stráni a Dlouhém Dole, ale též návrhem na zařazení Krajiny podstávkových domů (severní Čechy, Horní Lužice a Dolní Slezsko) pod záštitu organizace UNESCO.

Vzhled zdejších staveb, takzvaných podstávkových domů, je dán polohou tohoto území na rozhraní velkých evropských oblastí lidového domu. Podstávkový dům kombinuje dvě tradiční technologie lidového stavitelství – roubenou konstrukci, charakteristickou pro východoevropskou oblast, a hrázdění, jež je typické pro oblast západoevropskou. V místech, kde se tyto dvě velké oblasti lidové architektury stýkaly, vznikl dům, který byl v přízemí roubený, případně částečně zděný, a v patře hrázděný (v části severních Čech se hojně vyskytuje i v evropském kontextu unikátní typ domů, které mají patro roubené).

S roubeným nebo hrázděným patrem souvisí existence podstávky. Podstávka (něm. Umgebinde) je důmyslná podpůrná dřevěná konstrukce stojící podél stěn přízemí, která nese váhu střechy, případně patra domu. Díky tomu nejsou stěny roubené světnice v přízemí zbytečně zatíženy a nehrozí tolik jejich zborcení.

Jako střešní krytina se nejčastěji používal dřevěný šindel, v průběhu 19. století se začala používat břidlice, kterou se posléze dekorativně obkládaly i štíty a stěny domů. Na konci 19. století se začíná používat krytina z pálených tašek.

Bohužel mnoho domů bylo po roce 1945 zlikvidováno v souvislosti s odsunem obyvatel německé národnosti. V současné době dochází k postupné obnově těchto unikátních domů, kterých se v devíti obcích, ležících na hranici Národního parku České Švýcarsko, dochovalo na 1 500.

Databázi všech dochovaných podstávkových domů v Českém Švýcarsku najdete [zde](#).

[Katalog podstávkových domů](#)

